

Studenten Hogeschool Larenstein vielen 'met de neus in de boter'

Afgelopen weken hebben Bart van der Aa en Martijn Hartman in het kader van een stage bij het Meetnet Reptielen meerdere trajecten bezocht. Hieronder een verslag van hun bevindingen.

Aanleiding

In het kader van onze 3e jaars stage aan de Hogeschool Larenstein in Velp (afstudeerrichting Natuur- & Landschapstechniek) hebben wij de afgelopen zes weken slangen geïnventariseerd en meegelopen met waarnemers op hun traject. In augustus dit jaar gaan we beide namelijk naar Canada om mee te helpen bij de monitoring van slangen op het eiland Pelee in Lake Erie bij de Canadian Nature Federation. Om goed voorbereid te vertrekken hebben we daarom stage gelopen bij de UvA afd. Herpetologie om de monitoringstechniek in de vingers te krijgen en daarnaast een beter beeld te krijgen van de dataverwerking. Onze veldbezoeken hebben we gedaan in de Peel, Muiden (bij Amsterdam), het Kootwijkerveld, de Tondense en Empese heide en Vliegveld Deelen (Veluwe). Zoals de titel al suggereert hebben we het geluk gehad in slechts een paar weken tijd kennis te kunnen maken met alle drie in Nederland levende slangensoorten! Dat was bovendien nog niet alles... hazelwormen, zand- en levendbarende hagedissen, maar ook amfibieën zoals de heikker,

Eén van de grote vrouwelijke ringslangen uit de Reeuwijkse Hout. Ook zij is meegenomen in de analyses.(foto Martijn Hartman)



groene/bruine kikkers en salamanders kruisten ons pad.

Toplocaties

Vers in ons geheugen staat nog het Kootwijkerveld, een traject van Wim de Wild. Hier werden opmerkelijk hoge scores behaald voor met name de Gladde slang en de Adder met respectievelijk 10 en 9 stuks na twee veldbezoeken! Een topper was ook de vondst van drie exemplaren van de gladde slang bij elkaar (2 adulten en 1 subadult), genietend van de zon. Ook hebben we hier twee hazelwormen aangetroffen en een groot aantal zandhagedissen. Wim bedankt hiervoor!

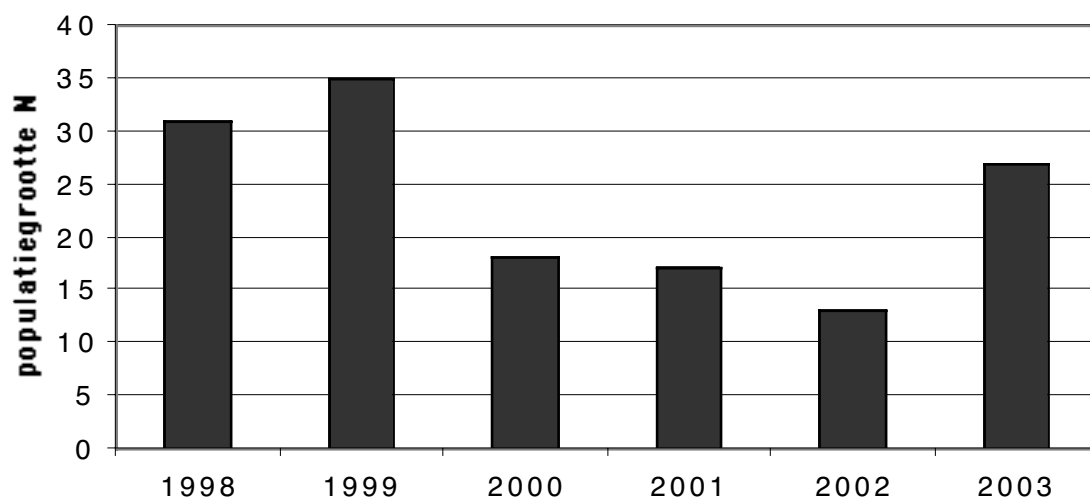
De ringslang was een verhaal apart. Het traject van Jaqueline Ernst in de Reeuwijkse Hout is hiervoor uitzonderlijk te noemen. Langs deze recreatieplas hebben we een groot aantal ringslangen aangetroffen tijdens onze bezoeken (12 ringslangen in een paar uur tijd). Het gebied is door de ruige oevervegetatie en het stenig substraat blijkbaar prima geschikt als leefgebied voor deze soort. De gemiddelde lengte lag overigens rond de 80cm, wat op zichzelf al buitengewoon is! Ook hebben we enkele subadulten aangetroffen, waaronder tevens de kleinste ooit hier gevangen, met een lengte van maar 20,5 cm. Op de overige locaties werden minder reptielen aangetroffen, waarbij gezegd moet worden dat het warme weer niet bevorderlijk was voor de trefkans. Desondanks wisten we in de Peel toch nog één gladde slang te 'strikken'.... een mannetje met een schitterende roodbruine onderkant.

Analyse

De gegevens van vijf jaar vangst-terugvangst uit Reeuwijk hebben we samen met de gegevens van dit jaar geanalyseerd.

Om de populatiegrootte te schatten hebben we twee methodes gebruikt: de Lincoln-index en de Jolly-Seeber methode. De Lincoln-index leverde de beste resultaten (fig. 1). Het aantal slangen op het traject bij Reeuwijk schommelt tussen de 13 en 35. Niet slecht voor een paar honderd meter

populatieschatting Reeuwijk



Figuur 1. De berekende populatiegrootte m.b.v de Lincoln-index. Het dieptepunt in 2002 valt samen met zéér intensief beheer (klepelen) van de dijk.

dijk langs een recreatie(surf)plas. Daarmee kan dit traject zich meten met gekende ringslangtrajecten als bijvoorbeeld de Muiderzeedijk. Uit fig. 1 blijkt dat dit jaar de slangen de weg naar hun vaste stekkes op de dijk weer hebben gevonden. Een deel van het klepelafval is nu in grote hopen op de dijk terug te vinden, wellicht een verklaring voor de kleine slangetjes die dit jaar in grotere getale opduiken. De berekende toename, de vele kleine slangetjes en natuurlijk de aanwezigheid van veel oudere

exemplaren geven aan dat de populatie in Reeuwijk floreert.

Dankwoord

Graag zouden we hierbij de mensen van het Meetnet Reptielen, vooral Ingo Janssen willen bedanken en de trajectlopers:
Andre van Kleinwee,
Domin Dalessi,
Henk Heijmans,
Henk-Jan de Loof,
Jaqueline Ernst,
Wim de Wild,
bedankt voor jullie gastvrijheid, hulp en enthousiasme.



Gladde slang in Kootwijk. Ook deze moeilijke soort werd in behoorlijke aantallen aangetroffen (foto Martijn Hartman)